

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Tomáše Herce a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **I. M.**, zastoupený Mgr. Ing. Petrem Křížákem, MBA, LL.M., advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 11. 2024, č. j. MPSV-2024/218295-421/1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 9. 2025, č. j. 17 Ad 47/2024-52,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce, Mgr. Ing. Petrovi Křížákovi, MBA, LL.M., advokátovi se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, **se nepřiznává** odměna za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Věc se týká rozhodování o žádosti uchazeče o zaměstnání o podporu v nezaměstnanosti, která se stanoví v závislosti na posledním předchozím zaměstnání některým ze způsobů podle § 50 nebo § 51 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Řešena je právní otázka, zda u uchazeče o zaměstnání, který byl v rozhodném období ve smyslu § 41 odst. 1 zákona o zaměstnanosti osobou samostatně výdělečně činnou, může mít zpětné přihlášení se k účasti na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, vliv na podporu v nezaměstnanosti, jestliže bylo toto přihlášení učiněno až po jeho zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání.

[2] Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Ostravě (dále jen „úřad práce“) rozhodnutím ze dne 20. 9. 2024, č. j. OTC-2616/2024-KZ1, přiznal stěžovateli podporu

v nezaměstnanosti ode dne 1. 8. 2024 pro podpůrčí dobu 11 měsíců. Tato podpora mu byla přiznána ve výši 6 365 Kč měsíčně po dobu prvních dvou měsíců, ve výši 5 092 Kč měsíčně po dobu dalších dvou měsíců a ve výši 4 667 Kč měsíčně po zbývající podpůrčí dobu. Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítl odvolání stěžovatele a rozhodnutí úřadu práce potvrdil.

[3] Při svém rozhodování vyšel úřad práce z toho, že v rozhodném období dvou let před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání (od 1. 8. 2022 do 31. 7. 2024) stěžovatel splnil podmínku 12 měsíců důchodového pojištění získaného zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností, kterou stanoví § 39 odst. 1 písm. a) zákona o zaměstnanosti. V období měsíců prosinec 2022 a srpen 2023 (tedy 2 měsíců) byl důchodově pojištěn jako osoba samostatně výdělečně činná. Po celé rozhodné období stěžovatel poskytoval (již od 8. 4. 2021) nepřetržitou péči své matce, která je závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Právě takto získaná náhradní doby zaměstnání byla dobou předchozího zaměstnání stěžovatele. Úřad práce proto podle § 51 odst. 1 písm. a) zákona o zaměstnanosti stanovil stěžovateli podporu v nezaměstnanosti, která se odvíjela od průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o tuto podporu.

[4] Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) napadeným rozsudkem zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného. Stěžovatel sice byl v červenci 2024 evidován jako osoba samostatně výdělečně činná, k tomu, aby jeho podnikání bylo možné považovat za poslední předchozí zaměstnání, by však musel být i důchodově pojištěn. Podle zjištění krajského soudu se stěžovatel přihlásil k důchodovému pojištění a pojištění doplatil až poté, co podal žádost o podporu v nezaměstnanosti. Zpětným přihlášením se k důchodovému pojištění a doplacením pojištění nicméně nemohl být zvrácen původní stav, že v červenci 2024 stěžovatel důchodově pojištěn nebyl. Podpora v nezaměstnanosti mu tedy byla správně stanovena podle § 51 odst. 1 písm. a) zákona o zaměstnanosti. Předložení dokladu o tom, že stěžovatel byl dodatečně přihlášen k důchodovému pojištění za měsíc červenec 2024, bylo nerozhodné. Neodůvodňovalo ani změnu výše podpory v nezaměstnanosti postupem podle § 54 odst. 1 zákona o zaměstnanosti. Ta totiž stěžovateli nebyla přiznána v nesprávně výši.

[5] Ustanovení § 50 odst. 4 zákona o zaměstnanosti, jehož použití se stěžovatel domáhal, na věc podle krajského soudu nedopadá. Stěžovatel v rozhodném období ve stejný den neukončil více zaměstnání nebo zaměstnání a samostatnou výdělečnou činnost, které jsou dobou důchodového pojištění. I když získal náhradní dobu zaměstnání péčí o osobu blízkou, nešlo o zaměstnání ani jinou výdělečnou činnost.

II. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalovaného

[6] Stěžovatel v kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu uvedl, že ještě před vydáním rozhodnutí žalovaného doložil řádné přihlášení se k účasti na důchodovém pojištění. Krajský soud mu vytkl, že takovýto důkaz nepředložil již v době podání žádosti o podporu v nezaměstnanosti. Tento požadavek ale neobstojí, neboť žalovaný měl povinnost hodnotit všechny důkazy až ke dni vydání rozhodnutí, a nikoli ke dni zahájení řízení. Důvod, pro který se stěžovatel k účasti na důchodovém pojištění nepřihlásil dříve,

pokračování

spočíval v postupu úřednice příslušné územní správy sociálního zabezpečení, která jej odmítla přihlásit a vrátila mu platbu. Mýlně jej informovala, že na přihlášení má ještě čas. Stěžovatel odkazuje na § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění, který vykládá v tom smyslu, že jako osoba samostatně výdělečně činná byl rovněž účasten důchodového pojištění, byť pojistné zaplatil až později. O „zpětném dopojištění“ tudíž nemůže být ani řeči. Stěžovatel dále namítá závěr krajského soudu, že na posuzovanou věc nedopadá § 50 odst. 4 zákona o zaměstnanosti. Krajský soud měl nesprávně posoudit i podmínky pro postup podle § 54 odst. 1 zákona o zaměstnanosti.

[7] Žalovaný navrhl kasační stížnost zamítnout. Pro stanovení podpory v nezaměstnanosti je podle § 50 a § 51 zákona o zaměstnanosti rozhodný den zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání, od něhož se odvíjí rozhodné období ve smyslu § 41 odst. 1 tohoto zákona. Stěžovatel nebyl ke dni 1. 8. 2024 důchodově pojištěn z výkonu samostatné výdělečné činnosti. Teprve následně se zpětně přihlásil k účasti na důchodovém pojištění a doplatil příslušný odvod, čím však nebyl změněn skutkový stav existující ke dni 31. 7. 2024, resp. ke dni 1. 8. 2024. Nic na tom nemění ani namítaný postup úřednice příslušné územní správy sociálního zabezpečení. To, že zákon o důchodovém pojištění připouští, aby se osoba po doplacení důchodového pojištění zpětně považovala za důchodově pojištěnou, nemění nic na tom, že stěžovatel ke dni přihlášení do evidence uchazečů o zaměstnání nesplnil podmínku získání doby důchodového pojištění zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností podle zvláštního právního předpisu. Z tohoto důvodu mu nižší podpora v nezaměstnanosti nebyla vyplácena neprávem, protože nebylo možné postupovat ani podle § 54 zákona o zaměstnanosti.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) konstatuje, že kasační stížnost je přípustná, byla podána osobou k tomu oprávněnou, včas a z důvodů, které zákon připouští. Stěžovatel je zastoupen advokátem.

[9] Pro posouzení procesních předpokladů, za nichž lze kasační stížnost věcně projednat, má význam, že stěžovatel podal žalobu proti rozhodnutí ve věci podpory v nezaměstnanosti. O takové žalobě je podle § 31 odst. 2 s. ř. s. oprávněn rozhodovat specializovaný samosoudce. Kasační stížnost ve věci, ve které v řízení před krajským soudem rozhodoval samosoudce a která „svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele“, je podle § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[10] Podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele ve smyslu § 104a s. ř. s. je dán pouze za situace, že (1) kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu, (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou judikaturou řešeny rozdílně, (3) kasační stížnost vyžaduje učinit odklon od ustálené judikatury, nebo (4) bylo-li v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Tato v minulosti vymezená kritéria se uplatní i za platné zákonné úpravy, která rozšířila okruh případů, kdy Nejvyšší správní soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (např. usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, odst. [11]).

[11] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[12] Předmětem posouzení byla zejména právní otázka, zda měl úřad práce pro účely rozhodování o podpoře v nezaměstnanosti od 1. 8. 2024 považovat podnikání stěžovatele v červenci 2024 za poslední zaměstnání, jestliže se stěžovatel teprve po tomto dni zpětně přihlásil k účasti na důchodovém pojištění a doplatil příslušný odvod.

[13] Řešení této právní otázky vyplývá již z dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu. Ze zákona o zaměstnanosti „*bezpečně vyplývá důležitost data zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. Tento okamžik je rozhodný pro určení rozhodného období (§ 41 odst. 1) a v návaznosti na to pro stanovení výše podpory (§ 50, resp. § 51). Od tohoto dne rovněž náleží podpora v nezaměstnanosti (§ 42 odst. 1, s výjimkou včasné žádosti předpokládané v odst. 3). Splnění podmínek pro přiznání podpory v nezaměstnanosti je tedy třeba zkoumat ke dni podání žádosti o podporu*“ (rozsudek NSS ze dne 7. 9. 2016, č. j. 7 Ads 90/2016-23, odst. [30]). Připomenout je třeba i právní názor, že „*osoby samostatně výdělečně činné se mohou účastnit důchodového pojištění. Zároveň bylo a je možné se zpětně přihlásit k důchodovému pojištění a doplatit příslušný odvod do důchodového systému.*“ Je však „*nezbytné od sebe odlišit pojmy ‚být pojištěn za předmětnou dobu‘ a ‚být pojištěn v předmětné době‘. [...] pro účely vydání rozhodnutí o přiznání podpory v nezaměstnanosti je klíčové, zda je žadatel účasten důchodového pojištění v určitém období a tato skutečnost je zřejmá v době vydání rozhodnutí, nikoli až o několik měsíců později, kdy se žadatel zpětně přihlásí k důchodovému pojištění*“ (rozsudek NSS ze dne 9. 11. 2016, č. j. 1 Ads 236/2016-29, odst. [22]).

[14] Nejvyšší správní soud připomíná, že podle § 41 odst. 1 zákona o zaměstnanosti „*[r]ozhodným obdobím pro posuzování nároků na podporu v nezaměstnanosti [...] jsou 2 roky před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání*“. Stěžovatel sice byl v závěru rozhodného období, tedy v období od 1. do 31. 7. 2024, evidován jako osoba samostatně výdělečně činná, nesplnil však podmínku předchozího zaměstnání. V tomto období totiž nezískal jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění, jak to vyžaduje § 39 odst. 1 písm. a) zákona o zaměstnanosti. Tento závěr odpovídá skutkovému stavu ke dni 1. 8. 2024, od něhož byla stěžovateli podpora v nezaměstnanosti v souladu s § 42 odst. 4 zákona o zaměstnanosti přiznána (na základě žádosti podané dne 3. 8. 2024). Krajský soud proto nepochybil, přisvědčil-li závěru žalovaného, že stěžovatel splnil podmínku doby předchozího zaměstnání započtením náhradní doby zaměstnání podle § 41 odst. 2 zákona o zaměstnanosti. Tou se podle § 41 odst. 3 písm. d) tohoto zákona rozumí také doba osobní péče o fyzickou osobu, která se podle zvláštního právního předpisu považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Právě tato doba se u stěžovatele posuzovala jako poslední zaměstnání. Podpora v nezaměstnanosti mu byla správně stanovena podle § 51 odst. 1 písm. a) zákona o zaměstnanosti, a nikoli podle § 50 odst. 2 tohoto zákona.

[15] Nic na tom nemění, že stěžovatel následně využil možnost zpětného přihlášení se k účasti na důchodovém pojištění, kterou mu umožňuje § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění. Tato skutečnost neměla vliv na to, že podpora v nezaměstnanosti mu byla s ohledem na stav ke dni 1. 8. 2024 stanovena v souladu se zákonem. Poukaz stěžovatele na povinnost správního orgánu rozhodovat podle skutkového stavu v době rozhodování není

pokračování

případný, neboť povinnost zohlednit skutkový stav ke dni zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání při rozhodování o podpoře v nezaměstnanosti vyplývá přímo ze zákona o zaměstnanosti. Byla-li podpora v nezaměstnanosti stanovena v souladu se zákonem, nebyl dán ani důvod pro její dodatečné zvýšení podle § 54 odst. 1 zákona o zaměstnanosti. Blíže nekonkretizované tvrzení o tom, že dřívější přihlášení se stěžovatele k účasti na důchodovém pojištění odmítla provést úřednice příslušné územní správy sociálního zabezpečení, uvedené závěry nezpochybňuje. Stěžovatel nijak nerozvedl ani námitku proti závěru, že se u něj neuplatní § 50 odst. 4 zákona o zaměstnanosti.

[16] Ve věci tak nevyvstala žádná právní otázka, v níž by bylo možné spatřovat některý z předpokladů přijatelnosti kasační stížnosti. Nebylo zjištěno žádné, natožpak zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Jelikož kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, Nejvyšší správní soud ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. podle úspěchu ve věci. Je tomu tak z toho důvodu, že při odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost jde o zjednodušený meritorní přezkum napadeného rozhodnutí krajského soudu (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. se neuplatní. Stěžovatel neměl v posuzované věci úspěch, a tudíž nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovaný sice úspěch měl, v tomto řízení mu ale nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti. Náhrada nákladů řízení mu nebyla přiznána.

[19] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 5. 12. 2025, č. j. 9 Ads 157/2025-41, ustanovil zástupcem stěžovatele pro řízení o kasační stížnosti advokáta Mgr. Ing. Petra Křížáka, MBA, LL.M. Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti stát. V posuzované věci si stěžovatel sepsal kasační stížnost sám. Ustanovený zástupce následně v řízení neučinil žádný úkon právní služby, za který by mu měla být přiznána odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. ledna 2026

JUDr. Radan Malík
předseda senátu